

ผลการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานตามภารกิจของกรมการขนส่งทางราง

พ.ศ. ๒๕๖๘

กองมาตรฐานความปลอดภัย
และบำรุงทาง
กรมการขนส่งทางราง

ผลการดำเนินการกระบวนการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใต้ภารกิจ ของกรมการขนส่งทางราง

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางราง (ขร.) กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ ขร. มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการพัฒนาด้านการขนส่งทางรางการกำกับดูแล มาตรฐานและระเบียบทางด้านความปลอดภัย การบำรุงทาง และการประกอบกิจการ วางแผนโครงข่ายพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานทางรางของประเทศให้มีโครงข่ายที่สมบูรณ์ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ เชื่อมต่อกับ การขนส่งระบบอื่น และประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งมีการศึกษาและพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมขึ้นในระดับประเทศและ ระดับภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทาง โดย ขร. มีอำนาจ และหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ๑) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการพัฒนาด้านการขนส่งทางรางของประเทศ
- ๒) กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการขนส่งทางราง มาตรฐานด้านความปลอดภัย มาตรฐานการบำรุงทาง มาตรฐานการประกอบกิจการ มาตรฐานผู้ประจำหน้าที่ รวมทั้งกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าว
- ๓) กำกับดูแลการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานการขนส่งทางราง
- ๔) ศึกษาและพัฒนา นวัตกรรม การขนส่งทางราง
- ๕) ร่วมมือและประสานงานด้านการขนส่งทางรางกับองค์กร และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ
- ๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรม หรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ตามที่กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกำหนดให้อำนาจและหน้าที่ของ ขร. ส่วนหนึ่งในการกิจหลักของ ขร. คือ การกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการขนส่งทางราง มาตรฐานด้านความปลอดภัย มาตรฐานการบำรุงทาง มาตรฐาน การประกอบกิจการ มาตรฐานผู้ประจำหน้าที่ รวมทั้งกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตาม อำนาจและหน้าที่ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ ขร. จึงมีการดำเนินการจัดทำมาตรฐานการขนส่งทางรางขึ้น เพื่อให้การกำกับดูแลระบบขนส่งทางรางมีการดำเนินการเป็นตามมาตรฐานความปลอดภัย ซึ่งจะส่งผลให้ ลดอุบัติเหตุ เหตุขัดข้องและเพิ่มความปลอดภัยในการขนส่งทางรางต่อการบริการระบบขนส่งทางรางแก่ประชาชน

กองมาตรฐานความปลอดภัยและบำรุงทาง มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษา พัฒนา เพื่อจัดทำมาตรฐานด้าน ความปลอดภัยและบำรุงทาง เพื่อลดอุบัติเหตุและเพิ่มความปลอดภัยในการขนส่งทางราง กำหนดมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ความปลอดภัยและบำรุงทาง สำหรับโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งทางราง ระบบการขนส่งทางราง รถขนส่งทางราง บุคลากร ผู้ประจำหน้าที่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น กรมการขนส่งทางราง กองมาตรฐานความปลอดภัยและบำรุงทาง จึงได้มีการดำเนินโครงการศึกษา จัดทำมาตรฐานระบบระบายน้ำโครงสร้างพื้นฐานระบบราง และจัดทำมาตรการลดความเสี่ยงต่อภัยระบบราง ซึ่งหนึ่งในวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ได้มีการจัดทำ Application ระบบแจ้งเหตุเมื่อเกิดภัยต่อระบบราง โดยเฉพาะ หากเกิดภัยธรรมชาติหรือน้ำท่วมที่ส่งผลกระทบต่อการเดินทางและความปลอดภัยในระบบขนส่งทางราง การจัดทำ Application เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลโครงสร้างพื้นฐานระบบขนส่งทางรางให้มี ความปลอดภัย สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น รวมถึงเป็นการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในระบบขนส่งทางราง

ในการจัดทำ Application ระบบแจ้งเหตุเมื่อเกิดภัยพิบัติต่อระบบราง โดยเฉพาะหากเกิดภัยธรรมชาติ หรือน้ำท่วมที่ส่งผลกระทบต่อการเดินทางและความปลอดภัยในระบบขนส่งทางราง ภายใต้โครงการศึกษาจัดทำมาตรฐานระบบระบายน้ำโครงสร้างพื้นฐานระบบราง และจัดทำมาตรการลดความเสี่ยงต่อภัยระบบราง ที่ได้มีการจัดทำ Application ขึ้น และใช้ชื่อว่า “ระบบแจ้งเหตุเมื่อเกิดภัยต่อระบบราง” หรือ “DRT Alert” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแจ้งเตือน ติดตามเหตุการณ์และความเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดภัยพิบัติต่อระบบราง ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนา ระบบฯ ดังนั้น เพื่อให้ระบบดังกล่าวสามารถนำไปใช้งานได้จริงและได้ข้อมูลการจัดการบริหารความเสี่ยงต่อ ภัยพิบัติให้ครอบคลุมมากขึ้น กรมการขนส่งทางราง จึงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมหัวข้อ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ในการใช้งานระบบ “DRT Alert” เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพมหานคร เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบราง ทั้งจากภาครัฐและเอกชนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการความเสี่ยง จากภัยธรรมชาติต่อระบบราง ภายในการจัดกิจกรรมฯ ได้มีการแบ่งหัวข้อการจำลองสถานการณ์ต่าง ๆ ไว้ ซึ่งผู้มีส่วนร่วมจะเข้าไปมีส่วนในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงหรือการรับมือ ของแต่ละสถานการณ์ นอกจากนี้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ยังได้แบ่งช่วงเวลาการดำเนินการออกเป็น ๓ ช่วง ๑) ก่อนสถานการณ์ ๒) ระหว่างสถานการณ์ ๓) หลังสถานการณ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

การจัดกิจกรรมฯ ได้มีการแบ่งหัวข้อในการจำลองสถานการณ์และมีการแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนร่วม โดยร่วมกัน ระดมความเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติต่อระบบราง เพื่อหาแนวทางการป้องกันและรับมือตามสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ สถานการณ์น้ำท่วม

๑.๒ สถานการณ์หินร่วง

๑.๓ สถานการณ์แผ่นดินไหว

๒. สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ในการใช้งานระบบ “DRT Alert” มาจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบราง ทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยมีหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมทั้งหมดจำนวน ๗ หน่วยงาน และบุคลากรของกรมการขนส่งทางราง เข้าร่วมกิจกรรมฯ เป็นจำนวน ทั้งหมด ๔๒ ราย ดังตารางต่อไปนี้

รายชื่อหน่วยงานที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ	จำนวน (ราย)
กรมการขนส่งทางราง	๒๐
หน่วยงานภายนอก	
การรถไฟแห่งประเทศไทย	๕
สถาบันวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีระบบราง (องค์การมหาชน)	๔

รายชื่อหน่วยงานที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ	จำนวน (ราย)
บริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด	๒
บริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	๕
บริษัท เอเชีย เอราวัณ จำกัด	๓
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร	๑
บริษัท รัตต เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด	๒
รวมจำนวนผู้มีส่วนร่วม	๔๒

๓. ผลจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนร่วม

การรับฟังความเห็นของผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมฯ สามารถสรุปผลจากกิจกรรมดังกล่าว โดยแบ่งหัวข้อตามสถานการณ์ในหัวข้อข้างต้นของแต่ละสถานการณ์ และมีการแบ่งช่วงเวลาการดำเนินการจัดการความเสี่ยงออกเป็น ๓ ช่วง ๑) ก่อนสถานการณ์ ๒) ระหว่างสถานการณ์ ๓) หลังสถานการณ์ ซึ่งผู้มีส่วนร่วมจะได้แสดงความเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ รวมถึงแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติต่อระบบราง มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

๓.๑ สถานการณ์น้ำท่วม

ช่วง	วัตถุประสงค์	สรุปความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ		
		การดำเนินการจัดการความเสี่ยง	แหล่งข้อมูล	ระยะเวลา
๑)	- มีการแจ้งเตือน - มีการเตรียมความพร้อมและแผนรับมือ - คาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น	๑. ให้มีการติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำฝนตามแนวเส้นทางรถไฟ	เครื่องวัดปริมาณน้ำฝน	ทุกวัน
		๒. ให้มีเชื่อมต่อข้อมูลของกรมอุตุฯ และสนทช. เช่น ข้อมูลพยากรณ์อากาศ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน	กรมอุตุนิยมวิทยาและสนทช.	ทุกวัน
		๓. ให้มีการจัดเตรียมแผนรับมือเหตุอุทกภัย และควรมีการแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน	หน่วยงานให้บริการระบบราง	ก่อนเกิดเหตุฯ
		๔. ให้มีการจัดเตรียมข้อมูลสภาพภูมิศาสตร์ในพื้นที่ เช่น ภาพถ่ายดาวเทียม	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	
		๕. ให้มีการสำรวจจุดเสี่ยง ประเมินสถานการณ์ และเฝ้าระวัง รวมถึงให้แจ้งเตือนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า	หน่วยงานให้บริการระบบราง	ก่อนเกิดเหตุฯ
๒)	มีการจัดการเหตุอย่างมีประสิทธิภาพ	๑. งดให้บริการเดินรถและประเมินความเสี่ยงสถานการณ์ต่าง ๆ	หน่วยงานให้บริการระบบราง	
		๒. ให้มีการประกาศหรือแจ้งให้ผู้โดยสารทราบ และคืนค่าโดยสารตามระยะทางที่เหลือ หรือหากเป็นการยกเลิกเที่ยวเดินรถให้มีการคืนค่าโดยสารเต็มจำนวน		

ช่วง	วัตถุประสงค์	สรุปความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ		
		การดำเนินการจัดการความเสี่ยง	แหล่งข้อมูล	ระยะเวลา
	- มีความปลอดภัยในการดำเนินการ - สามารถจัดการและควบคุมสถานการณ์น้ำได้ - ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๓. ให้จัดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบและเฝ้าระวังระดับน้ำจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ ๔. ให้มีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		ตรวจสอบระดับน้ำทุก ๓๐ นาที
๓)	- ฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน - เยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ - ถอดบทเรียน - วางแผนเตรียมเปิดการเดินรถเมื่อสถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ	๑. ให้มีการประเมินความเสียหายของโครงสร้างพื้นฐาน และซ่อมแซมส่วนที่ได้ผลกระทบ ๒. ให้มีการถอดบทเรียนเพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และแผนการรับมือให้ดีขึ้น ๓. ให้มีการประกาศให้ผู้โดยสารทราบ เมื่อสถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติและกลับมาเดินรถได้	หน่วยงานให้บริการระบบราง	ขึ้นอยู่กับความเร่งด่วน ๑ ปีงบประมาณ

๓.๒ สถานการณ์หินร่วง

ช่วง	วัตถุประสงค์	สรุปความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ		
		การดำเนินการจัดการความเสี่ยง	แหล่งข้อมูล	ระยะเวลา
๑)	ศึกษาเพื่อนำมาประเมินความเสี่ยง	๑. รวบรวมข้อมูลจุดเสี่ยงภัย จำนวนการเกิดเหตุ และความเสียหายที่เกิดขึ้น ๒. มีแผนรับมือ/การฝึกซ้อมเหตุ เช่น ขั้นตอน ระเบียบปฏิบัติ เครื่องมือ อุปกรณ์ ๓. จัดทาระบบการแจ้งเตือน/เครื่องมือตรวจจับ	- กรมทรัพยากรธรณี - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	๑ เดือน
๒)	ขั้นตอนปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในการให้บริการ	ปฏิบัติตามขั้นตอน/ประเมินสถานการณ์ โดยมีดังนี้ ๑. ประชาสัมพันธ์ ๒. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓. เก็บกู้เพื่อเปิดเส้นทาง ๔. อพยพผู้โดยสาร	- เจ้าหน้าที่พนักงาน - หน่วยแพทย์ - กู้ภัย - หน่วยบรรเทาสาธารณภัย	เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
๓)	ประเมินผลกระทบ ผลการปฏิบัติงาน และแนวทางการแก้ไข	๑. สรุปเหตุการณ์เกิดเหตุ ๒. นำข้อมูลมาปรับปรุงกระบวนการ เช่น รายเอียดข้อมูลการเกิดเหตุ และทบทวนการปฏิบัติการ ๓. แผนเยียวยา ๔. ตรวจสอบโครงสร้าง/ซ่อมแซมให้กลับมาเดินรถได้	- เจ้าหน้าที่พนักงาน - หน่วยแพทย์ - กู้ภัย - หน่วยบรรเทาสาธารณภัย	เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ๓ เดือน ๓ เดือน

๓.๓ สถานการณ์แผ่นดินไหว

ช่วง	วัตถุประสงค์	สรุปความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ		
		การดำเนินการจัดการความเสี่ยง	แหล่งข้อมูล	ระยะเวลา
๑)	• มีการแจ้งเตือน • มีการเตรียมความพร้อมและแผนรับมือ • คาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น	กำหนดเส้นทางรถไฟในประเทศไทย ทุกประเภทรถไฟ	• กรมอุตุนิยมวิทยา • สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) • สสน.	๑ - ๓๐ นาที
๒)	• มีการจัดการเหตุอย่างมีประสิทธิภาพ • มีความปลอดภัยในการดำเนินการ • สามารถจัดการและควบคุมสถานการณ์น้ำได้ • ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กำหนดความรุนแรงของเหตุและจัดเตรียมแผนเผชิญเหตุให้สอดคล้องกับระดับความรุนแรง	• กรมอุตุนิยมวิทยา • สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) • สสน.	๑ - ๓๐ นาที
๓)	• พื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน • เยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ • ถอดบทเรียน • วางแผนเตรียมเปิดการเดินรถเมื่อสถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ	ดำเนินการฟื้นฟูและวางแผนการซ่อมบำรุง โดยมีการซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับความเสียหาย และชดเชยผู้ได้รับความเสียหาย	• ขร. • ปก. • สาธารณสุข • ผู้ให้บริการการเดินรถ	๓๐ วัน

๓.๔ ความเห็น/ข้อเสนอแนะอื่นๆ (เพิ่มเติม)

๓.๔.๑ อยากให้มีเสริมในส่วนของเส้นทางที่ชัดเจน และเพิ่มเติมให้เล็กระบุเป็นหลักกิโลเมตร จากที่ดูนำเสนอจะเป็นเฉพาะเสาโทรเลขซึ่งบางครั้งคลาดเคลื่อน และบางครั้งจะยึดเสาโทรเลขเป็นหลัก

๓.๔.๒ ในการรับฟังความคิดเห็นอยากให้หน่วยงานภาคเอกชนมากกว่านี้ เพื่อความเห็นที่หลากหลาย และได้ข้อเสนออื่นๆ

๓.๔.๓ ควรมีการอบรมกรณีรถไฟเกิดไฟไหม้และอพยพหนีไฟ

- ๓.๔.๔ ควรมีหลักสูตรสอนการใช้ DRT alert ในครั้งถัดไป
- ๓.๔.๕ ควรมีการจัดอบรมระบบแจ้งเตือนภัยจากศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
- ๓.๔.๖ ควรมีการจัดอบรมการใช้เทคโนโลยี หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ สำหรับนำมาใช้บริหารจัดการความเสี่ยงภัยต่อระบบราง
- ๓.๔.๗ ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมในการการป้องกันภัยพิบัติ ข้อมูลการเกิดภัยพิบัติ พื้นที่ ให้สรุปเป็นภาพชัดกว่านี้

๔. การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาระบบ “DRT Alert”

ผลที่ได้จากการดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าวของผู้มีส่วนร่วม ทำให้กรมการขนส่งทางรางได้ทราบถึงกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดการความเสี่ยงเมื่อเกิดภัยพิบัติต่อระบบราง รวมถึงความเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปพัฒนาระบบ “DRT Alert” ที่เป็นระบบ Web Application แจ้งเหตุเมื่อเกิดภัยพิบัติต่อระบบรางให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น สะดวกต่อการใช้งาน และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงสามารถลดกระบวนการหรือลดระยะเวลาทำงานแบบเดิมได้ นอกจากนี้ความเห็นของกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดการความเสี่ยงบางส่วนยังนำไปเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนเผชิญเหตุเมื่อเกิดภัยพิบัติต่อระบบรางได้อีกด้วย

ภาพบรรยากาศการระดมความเห็น/ข้อเสนอแนะขณะดำเนินการกิจกรรมฯ
เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพมหานคร